

Felhívás

a hadi célokra igénybevett fémtárgyak beszoigáltatására.

A. A m. kir. honvédelmi miniszternek a folyó évi június hó 16. napjától kelt 11,057. eln. 20. b. számú rendelete alapján a következők rendeltetnek:

I. Beszoigáltatandó fémtárgyak vörösréz- és nikkeltárgyakból, vörösréz- és nikkeltárgyakból

1. Főzőedények (főző-, befőző-, fagyalt-készítő üstök, fazekak, lábasok, serpenyők, kannák, sütőformák és más hasonló), valamint egyszerű asztali készletek (hűtők, tálak, tálcák, csészék, gyertyatartók és más hasonló) vörösrézből, (még ha órozva vagy más fémmel csupán bevonva vannak is) asztali készlet alatt evőeszközök (kés, villa és kanál) nem értendők;

2. az I. pont alatt felsorolt tárgyak tiszta nikkeltárgyak, kivéve a szerelvényes árukat, mint levesestálak, kannák, szűrők, mártáseszközök, főzelékestálak és más hasonló;

3. konyhaszerek, (moszarak, mozsártörők, habüstök, egyszerű öntött sárgaréz gyertyatartók, a bádóg gyertyatartók kivételével vasalók, tálcák és más hasonló sárgaréz- és nikkeltárgyakból;

4. mosóüstök, a tüzhelybe beépített vízmelegítők, egyszerű viztartók, valamint fürdőkádak vörösrézből (még ha órozva vagy más fémmel csupán bevonva vannak is);

5. gyümölcsbefőző (lekvár) üstök sárgaréz- és vörösrézből, amennyiben ezek nem gyári üzemekben használtak;

6. egyszerű parázstartók és kályhaelőtetelek vörös- és sárgaréz- és nikkeltárgyakból;

7. félkilogrammos és ennél nehezebb sárgaréz sulyok;

8. szőnyegfogantyú és védőrudak (csövek) sárgaréz- és nikkeltárgyakból, egyszerű függönyrudak (csövek) és tartók, amelyek az ezek előállításával és eladásával foglalkozó ipariüzemek vagy kereskedők raktárkészletéhez tartoznak, közbős lévén, hogy e raktárkészletek hol vannak.

Közelebbi határozmányok és kivételek alább a 3. és 4. alatt.

II. Beszoigáltatásra kötelesek.

Az I. alatt felsorolt fémtárgyakat beszoigáltatni tartoznak:

1. Azok az ipariüzemek és kereskedők, akik a felsorolt tárgyakat előállítják vagy azokkal kereskednek,

2. háztartások,

3. háztulajdonosok,

4. a szállodás-, vendéglő- és kávéipar, ugyancsak a sütő- és cukrászipar körébe tartozó vállalatok,

5. egyeületek, rendházak, kórházak, szanatóriumok, üdülőtelepek, fürdők, tan- és nevelőintézetek, tápintézetek, és egyéb intézetek,

6. mindenki, akinek az I. 6., 7., és 8. alatt felsorolt tárgya van, ezen tárgyakra nézve,

7. mindenki, aki az I. alatt felsorolt tárgyakat valamely beszoigáltatásra kötelezett részére őrizetben tart.

III. A beszoigáltatási kötelezettség terjedelme.

1. Ipariüzemek és kereskedők az I. 1—8. alatt felsorolt tárgyakból raktáron lévő készletük egyharmadát tartoznak beszoigáltatni.

A harmadrész kiszámítása az egyes fémekből meglévő tárgyak sulya szerint történik, sárgaréz, bronz és tombak egy fémnek tekintendő. E sulyhatárokon belül a tulajdonos a beszoigáltatandó tárgyakat szabadon kiválaszthatja.

A meglévő tárgyak sulyához hozzászámítandók azok a sulymentességek, amelyekre nézve a tulajdonos igazolja, hogy azokat valamely hazafias fémgyűjtés részére ajándékképpen vagy cseretárgy ellenében átadta, vagy a Magyar Szent Korona Országainak Fémközpontja R.-T.-nak, illetőleg az általa megbízott bevásárlóknak szabadkézből eladta. Ezenfelül ugyancsak az ipariüzemek, mint a kereskedők azoknak a fél- és készgyártmányoknak a sulyát is beszámíthatják, amelyeket a náluk végrehajtott igénybevétel folytán beigazolhatólag beszoigáltattak. Az illető bizonyítékok betekintésére az átvételi bizottság számára készentartandók.

Azonban csak azok a sulymentességek számíthatók be, amelyek a 19.267. eln. 20. b. 1915. számú honvédelmi miniszteri rendelettel elrendelt beszoigáltatás után adattak át önként vagy cseretárgy ellenében valamely hazafias fémgyűjtés részére, vagy beszoigáltatás után adattak el a Magyar Szent Korona Országainak Fémközpontja r.-t.-nak, vagy az általa megbízott bevásárlóknak, illetőleg szolgáltattak be külön meghagyásra.

Az ekként kipuhított mennyiségekből kell a harmadrészt venni és abból a beszoigáltatandó mennyiség megállapítása végett az előbb említett már átadott sulymentességeket levonni.

2. A többi beszoigáltatásra kötelezettek (II. pont 2—7.) elvileg valamennyi fémtárgyat kötelesek beszoigáltatni.

Ha azonban valamely tárgynak feltétlen nélkülözhetetlensége állittatik, efelett a 13.462. eln. 20. b. 1915. számú honvédelmi miniszteri rendelet 8. §-a értelmében minden egyes esetben az illetékes átvételi bizottság dönt, figyelemmel az egyéb anyagokból előállított póltárgyak beszerzésének lehetőségére.

Ez a bizottság szükség esetén megfelelő haladékokat ad a póltárgy beszerzésére és ezzel az utólagos beszoigáltatásra.

Ha valamely tárgy a nélkülözhetetlenség okából, avagy a pótlás beszerzése végett a tulajdonosnál állandóan vagy ideiglenesen meghagyatik, vagy ha egy ilyen tárgyat az átvételi bizottság a tulajdonosnak azért, mert a beszoigáltatásra nem köteles, visszaszoigáltat, ugyancsak a tulajdonos erről az illető körülményt igazoló tanusítványt kap.

IV. A beszoigáltatás alól mentesített, illetőleg ez alá nem eső fémtárgyak.

Be nem szolgáltatók:

1. Vörös- és sárgaréz, bronz, tombak, vagy nikkeltárgyak csupán bevont vagy lemezelten olyan tárgyak, amelyek lényegükben más anyagból készültek.

2. gyümölcs- és főzelékbeefőző üstök vörös- vagy sárgaréz- és nikkeltárgyakból, amelyek gyári üzemekben vagy szakiskolákban állanak alkalmazásban.

3. konyhamérlegek, teaszamovárok, ugynevezett bécsi kávéfőzők, villamos főzők, konyhai használatra szánt manométerüstök, mosódobok,

4. a tüzhelybe beépített vízmelegítők abban az esetben, ha eltávolításuk által a tüzhely használhatósága tekintet nélkül a vízmelegítésre megszűnik,

5. a háztartásokban használt függönyrudak, (csövek) és tartók,

6. egyszerű felszerelések,

7. különös művészi avagy történelmi becsesel bíró tárgyak.

A 7. pont alatt felsorolt tárgyakat azonban a beszoigáltatásra vonatkozó döntés céljából az átvételi bizottságnak be kell mutatni, nagyobb gyűjteményeknél elégséges egy pontos jegyzék betérjesztése. Valamely különös művészi avagy történelmi becsesel bíró tárgynak az átvételi bizottságnál leendő visszatartása esetén a tulajdonos tanusítványt kap.

V. Ipariüzemek és kereskedők, továbbá a szállodás-, vendéglő- és kávéipar, ugyancsak a sütő- és cukrászipar körébe tartozó vállalatok, egyesületek stb.

(II. pont 1., 4. és 5.) által való beszoigáltatás.)

Az átvételi bizottság az 1916. évi július hó 24-én, vagy valamelyik azt követő napon a II. pont 1., 4. és 5. alatt felsorolt beszoigáltatásra kötelezetteknek meg fog jelenni, a hadicélokra igénybevett fémtárgyakat meg fogja tekinteni, a beszoigáltatandó mennyiséget meg fogja határozni és a beszoigáltatandóknak kijelölt tárgyakat tartalmazó jegyzék kiállítását mellett az átvételi helyre leendő beszoigáltatására határidőt fog kitűzni.

Emellett az előzőekben felsorolt beszoigáltatásra kötelezettek, a fémtárgyakat az átvételi bizottság megjelenéséig megtekintésre készentartani kötelesek.

VI. A többi beszoigáltatásra kötelezett által való beszoigáltatás. (II. 2., 3. 6. és 7.)

Háztartások, háztulajdonosok, valamint a II. pont 6. és 7. alatt felsorolt beszoigáltatásra kötelezettek a fémtárgyakat az átvételi bizottság megjelenésének bevétele nélkül, az átvételi bizottság által már megállapított s ezen hirdetésben C. V. pont alatt kitűzött napon s az ott megjelölt átvételi helyre beszoigáltatni kötelesek.

VII. Különös határozmányok nagyobb vörösréz- és nikkeltárgyakra vonatkozólag.

Mosóüstök, takarmányfőzőüstök, gyümölcsbefőzőüstök és egyéb üstök beszoigáltatandók.

Ha pótlás beszerzése szükséges és a birtokos erről nem gondoskodott, úgy kérésére a pótlást beszerzéséről az átvételi bizottság utján gondoskodás történik; e célból az átvételi bizottságnál az üst felső nyílásának és mélységének, szegélyes üstöknek a szegély szélességének pontos méreteit is meg kell jelölni. A beszoigáltatás a pótlás beérkezése után rendeltetik el.

Használhatatlan üstökért csakis a megfelelő térítés, nem pedig a pótlás követelhető.

VIII. A fémtárgyak átvétele, a térítés meghatározása és kifizetése.

A meghatározott napon a beszoigáltatásra kötelezettek személyesen avagy meghatalmazottak által a beszoigáltatandó tárgyakat, az átvételi bizottság által esetleg már kiállított jegyzék elhozatala mellett, az átadási helyen átadni kötelesek.

Ugyancsak nyomban megtörténik a beszoigáltatott tárgyak sulyának bizottsági meghatározása, azok átvétele és a 13.463. eln. pont 20. b. 1915. és a 19.048. eln. 20. b. 1915. számú honvédelmi miniszteri rendeletek szerint járó térítéseknek a megállapítása az előbb idézett rendelet szerint a járó pótlékok vagy levonásoknak tekintetbevétele.

Az átadónak a bizottság az átvett tárgyakról elismervényt ad, amelyben a beszoigáltatott tárgyak neve, anyaga és sulya, valamint a kilogrammonkénti térítési tétel a pótlékokkal vagy a levonásokkal együtt ki van tüntetve.

A beszoigáltatásra kötelezetteknek járó összterítés az illetékes cs. és kir. katonai parancsnokság hadbizottsága által történt utalványozása után az illetékes község előjárósága által a fentemlített elismervény felmutatása kifizetetik.

B. Az 1916. év június hó 16. napjától kelt 11,059. eln. 20. b. 1916. számú honvédelmi miniszteri rendelet alapján elrendeltetik:

I. Öntárgyak beszoigáltatása.

1. Korszókat, ürmértékeket, egyéb edényeket, tálakat, tányérokat, tálcákat, fedőket, kanalakat és egyéb háztartási tárgyakat,

2. söntéstálcákat,

3. fürdőkádakat,

amelyek egészben avagy tulnyomó részben önből vagy öntövezetekből állanak, amennyiben az A. alatt felsorolt fémtárgyak beszoigáltatása idejében még nem adattak volna át, ugyanazon a napon és ugyanannál az átvételi bizottságnál kell beszoigáltatni, mint A. alatti fémtárgyakat.

E beszoigáltatásra mindenki köteles, akinek ily tárgyak birtokában vannak, aki ilyeneket raktáron vagy más részére őrizetben tart. — a különös művészeti vagy történelmi becsesel bíró tárgyakra nézve A. IV. pont rendelkezései irányadók.

II. Az öntárgyak átvétele, a térítések meghatározása és kifizetése.

Az öntárgyak átvétele és a térítések kifizetése az A. VIII. pont alatt foglalt határozmányok szerint történik. A térítések megállapítására nézve az 1916. évi 7938. eln. 20b—1916. számú honvédelmi miniszteri rendelet IV. pontjában foglalt térítési tételek irányadók.

C. Közös határozmányok.

I. A fémtárgyak beszoigáltatása feletti felügyelet.

A beszoigáltatási köteleesség pontos teljesítésére az átvételi bizottságok és külön ellenőrző bizottságok a lakások, üzemtelepek, üzlethelyiségek megtekintése útján és egyéb alkalmas módon ügyelnek fel.

Ha a bizottságok a beszoigáltatásra vonatkozó rendelkezések megszegését avagy figyelmen kívül hagyását állapítják meg, úgy a fémtárgyak átvételét esetleg nyomban a színhelyen keresztül kell vinni.

II. A beszoigáltatásra kötelezettek igazolványai.

Minden beszoigáltatásra kötelezettnek abban a helyzetben kell lennie, hogy a beszoigáltatott és a be nem szolgáltatót fémtárgyak tekintetében, amelyek az A. I. és B. I. alatt vannak felsorolva, az átvételi bizottsággal vagy ellenőrző bizottsággal szemben megfelelően igazolhassák magukat.

Igazolásul szolgálhatnak:

1. A fémtárgyak megtörtént beszoigáltatásáról szóló elismervények (A. VIII. és B. II.)

2. Tanusítványok a fémtárgyak nélkülözhetetlenségéről és bizonyos határidőig a birtokosnál való megőrzéséről, valamint arról a körülményről, hogy valamely tárgy egyáltalán nem esik a beszoigáltatási köteleesség alá. (A. III.)

3. Tárgyaknak az átvételi bizottságnál esetleges művészi és történelmi értékük megállapítása céljából történt visszatartásáról szóló tanusítványok. (A. IV. és B. I.)

4. A magyar szent korona országainak fémközpontja r.-t., valamint az általa megbízott bevásárlók által kiállított s a fémtárgyak szabadkézből való eladásáról szóló elismervények.

Az átvételi bizottságok által kiállított elismervényeket és tanusítványokat, valamint a 4-ik pont alatt említett elismervényeket tehát gondosan meg kell őrizni és a fémtárgyak beszoigáltatásának felügyeletével megbízott bizottságoknak kívánságára mindenkor fel kell mutatni.

III. Büntető határozmányok.

Aki a hadicélokra igénybevettnek kijelentett fémtárgyait eltitkolja, beszoigáltatandó tárgyait be nem szolgáltatója, vagy a fenti rendelkezéseket egyébként megszegi, az amennyiben cselekménye sulyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. évi L. t.-c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.

IV. Fémtárgyak szabadkézből való eladása.

A beszoigáltatásra kötelezetteknek szabadságában áll fémtárgyakat az azok beszoigáltatására kitűzött napot megelőző napig a „Magyar szent korona országainak fémközpontja részvénytársaság”-nak, valamint az általa megbízott bevásárlóknak szabadkézből eladni vagy azokat valamely hazafias célu fémgyűjtés részére ajándékképpen, illetőleg cseretárgy ellenében átadni.

Azok fölött a tárgyak fölött, amelyeket az átvételi bizottság az A. V. fejezet szerint beszoigáltatásra már kijelölt, azonban a birtokos az első bekezdés szerint sem rendelkezhet többé.